ಹಿರಿಯಕ್ಕನ ಚಾಳಿ

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಸುಬ್ರಾಯ—ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ. ಕಥಾನಾಯಕ.

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ನೆರೆಮನೆಯ ಗೆಳೆಯರು.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ— ,,

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ— ,,

ಅಚ್ಯುತರಾಯರು—ಪಟೇಲರು.

ಗೌರಮ್ಮ—ಸುಬ್ರಾಯರ ಮಡದಿ.

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಬಡ ಕೂಲಿ ಹೆಂಗುಸು.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಗೌರಮ್ಮನ ಮಗಳು (೧೨ ವಯಸ್ಸು.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಸುಬ್ರಾಯರ ೮ ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ಮಗ; ಬಲು ಚುರುಕಿನ ಹುಡುಗನಂತೆ.

(ಸ್ಥಳ—ಸುಬ್ರಾಯರ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಪಡಸಾಲೆ. ಸುಬ್ರಾಯರು ನಡು ವಯಸ್ಸಿನವರು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲ. ಸುಖಜೀವಿಯೆನ್ನಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕುಟುಂಬ. ಅವರ ಮನೆಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಏನೊಂದು ಆಸೆ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಹೋಗುವ ನೆರೆಕರೆಯವರ ಉಪದ್ರವ ಬಹಳ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸಾರಿಗರು ತುಂಬಾ ಜಾಣರು. ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಮನೆಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮಡದಿಯು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಲಚ್ಚಣ್ಣನು ಹೊರಗೆ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ರುಕ್ಮಿಣೀ, ರುಕ್ಮಿಣೀ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—(ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ಮಗ್ನಳಾಗಿರುವಳು)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಏ ಹೆಣ್ಣೆ, ಅಬ್ಬ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯೇ! ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಟ್ಟೆಹೋಯಿತೇ? ಕೇಳಿದರೂ ಕೇಳಿಸದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ . . . . ಏ ರುಕ್ಮಿಣೀ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಕರೆದೆಯೇನು ಅಪ್ಪ . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ಈಗ ವರ್ತಮಾನ ಮುಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಸುಮ್ಮನೆ ಏಕೆ ಪೆಂಗನ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿದ್ದೀ? ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯೆಂದದ್ದು ಅಲ್ಲವೆ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆ? ಅಮ್ಮ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಕೆರೆಗೆ ಮೀಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಇರುತ್ತಾಳೆಯೇ. 'ಅಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿನ ಹುಳ ಆಯ್ದಿಡು' ಎಂತ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದಳಷ್ಟೆ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ನಿನಗೆಷ್ಟೇ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ? ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡು. ಪಾತ್ರೆ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಆಗಲಿ, ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಹಿತ್ತಲಿನ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಈಗಷ್ಟೇ ಬಂದಳೋ ಏನೊ . . . . (ತೆರಳುವಳು.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅಬ್ಬ, ಎಲ್ಲ ಕಲಿಯುಗದ ಮಕ್ಕಳು. ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ತಯಾರು.

(ಗೌರಮ್ಮ ರುಕ್ಮಿಣಿಯವರು ಬರುವರು.)

ಹೂಂ, ಬಂದೆಯಾ. ಎಲ್ಲಿ, ಕೆರೆಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗದ್ದಿಯಾ?

ಗೌರಮ್ಮ—ಬೆಳಗಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪುರುಸೊತ್ತು ಬೇಕಲ್ಲ. ಎಂಥ ಮನೆಯೋ ದೇವರೆ ಬಲ್ಲ . . . . ಕೆಲಸ ಎಂಬುದು ಮುಗಿಯುವುದಂತಿಲ್ಲ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ನೋಡಿದಿಯಾ, ಈ ಗಿಡ್ಡಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆ ಎಂದರೆ ನೀನು ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಎಂದಳಲ್ಲ—

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಗೌರಮ್ಮ—ನಾನೆಲ್ಲಿ ಅಂದೆನೇ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಇಲ್ಲ, ಅವಳ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ಮುರಿದು ಇಡಬೇಕು.

ಗೌರಮ್ಮ—ಹಲ್ಲು ಗಿಲ್ಲು ಮುರಿದು, ಕೋರ್ಟುಗೀರ್ಟು ಮಾಡು ವುದು ಮತ್ತೆ. ಈಗ ಕರೆದುದು ಯಾಕೆ? ಒಳಗಿನ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅದೇ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೊನ್ನೆ ತೆಗೆದ ಹಲಸಿನ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣಾಯಿತಷ್ಟೆ. ಒಂದು ಅರ್ಧ ಸಿಗಿದು . . . .

ಗೌರಮ್ಮ—ಏನು ದಾನಧರ್ಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿದೆಯೋ? ಏನೂ ಬೇಡ. ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಚೂರು ಆ ಬಂಗಾರವ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡುವ. ಅವಳಿಂದ ಅಂಗಣವನ್ನಾದರೂ ಇಷ್ಟು ಬರೆಯಿಸಬಹುದು. ನೆಲವನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಣರಂಪ ಆಗಿದೆ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಬಂಗಾರವ್ಮನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಹಣ್ಣಾದಾಗ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು.

ಗೌರಮ್ಮ—ಇನ್ನು ಹಣ್ಣಾಗುವುದೆಂದರೆ ಮುಂದಿನ ವರುಷ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಮುಂದಿನ ವರುಷವಾದರೆ ಮುಂದಿನ ವರುಷ. ತೆಗೆದ ಬಾಯಿಗೆ ಎದುರು ಮಾತು. ನಿನ್ನ ಚಾಳಿಯೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು—ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪಠೇಲ ಅಚ್ಚು ತಯ್ಯನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ಅರ್ಧ ಹಣ್ಣನ್ನು ಪಾಯಸ ಮಾಡು . . . . ಒಂದು ಅರ್ಧವನ್ನು ಮುಳ್ಕ ಮಾಡು. ಏನು . . . . ನಡಿ. ನಡಿ . . . .

ಗೌರಮ್ಮ—ಪಠೇಲ ಅಚ್ಚುತಯ್ಯ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನದವರೇನು? ಮೊದಲೇ ಸೀ ತಿಂದರೆ ಕಾಯಿಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂತೆ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಕಲಿಯುವುದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ . . . . ಹೋಗು, ಅವರಿಗೆ ಸಿಹಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ, ನಾವೇನು ಔಷಧ ತರಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ. ಅವರಿಂದ ಒಂದು ನಾನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಎಂತಿದ್ದೆ.

ಗೌರಮ್ಮ—ಏನು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದಿರಾ? ಎಲ್ಲಿ ಜುಗಾರಿ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೋ ಏನೋ . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ತಯಾರಿದೆ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆ! ಸಾಲ ಅಂದರೆ ನನಗಲ್ಲ . . . . ಈಗ ೧೫ರ ಸಲೆ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜನ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಇವರಿಂದ ೮ರ ಹಾಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಕೂತಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೭ ಜಾಸ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲ.

ಗೌರಮ್ಮ—ಕಡೆಗೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿ, ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಹೋದರೆ? . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ನೀನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಆ ಇವರಿಲ್ಲವೋ . . . . ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ, ನೀನು ನಮ್ಮ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಅವರ ಮಗನನ್ನು ತರುವ ಅಂದೆಯಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ. ಆಸ್ತಿ ಜವಾಬುದಾರಿಯ ಮೇಲೆ. ಸಾಲದ ಹಂಗಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹತ್ತರ ಎಳೆದರೆ, ಮುಂದೆ ನೆಂಟಸ್ತಿಕೆ ವಿಚಾರ ಮಾತಾಡುವುದು ಎಷ್ಟರ ಕೆಲಸ . . . .

ಗೌರಮ್ಮ—ಅದಾದರೆ ಅವಶ್ಯ ಮಾಡಿ. ಅದನ್ನು ಯಾವುದೂ ಹೇಳದೆ 'ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು—ಮುಳ್ಕ—ಪಾಯಸ' ಅಂದರೆ ಏನು ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ? ಕೇಳಿದರೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಿ ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ—

ಸುಬ್ರಾಯ—ಆಗಲಿ, ಹೋಗು, ಬೇಗ ಬೇಗ ತಯಾರು ಮಾಡು, ನಡಿ. ದೋಸೆಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಅರದದ್ದೇ ಉಂಟಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮುಳ್ಕಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರಾಯಿತು.

ಗೌರವ್ಮ್ಮ—ಆದರೆ ಆ ಬಂಗಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಬಾಯಿತು. ಈಗ ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ? . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕೈಫೇತು ಮಾಡಲಿ . . . . ಅಲ್ಲ, ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕೇ? ಅದೇನು ಕರಾರೇ? ಕೊಳೆತು ಹೋಯಿತಪ್ಪ ಅನ್ನುವುದು.

ಗೌರವ್ಮ್ಮ—ಅನ್ನಬಹುದು ಹೌದು, ಆದರೆ ಅಂಗಣ ಬರೆಯುವವರು ಯಾರು?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಂದಾದರೂ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ? ಆ ನಾಗಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. 'ದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ್ಯ ಇದೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಅಷ್ಟಾಗಲೇಬೇಕೆಂ'ದರೆ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅವನು . . . . ಹೂಂ ಹೋಗು . . . .

(ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ)

ನೀನು ಅಕ್ಕಿ ಆರಿಸಿಯಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದೋ, ಬೇಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ನೋಡುವುದೋ ನೀನು? ನಾಳೆಗೆ ಲಗ್ನಾ ಆಗುವ ಹುಡುಗಿ, ಇನ್ನೂ ಆಟ ಅನ್ನುವುದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—(ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ) ನನಗೆ ಲಗ್ನ ಬೇಡ. (ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ನಿನಗೆ ಲಗ್ನ ಬೇಡವಾದರೆ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯನ ಮಗನನ್ನು ನಾನೇ ಲಗ್ನ ಆಗುತ್ತೇನೆ—ಏನು! ಥೇಟ್ ತಾಯಿಯ ಮಗಳು! ನಮ್ಮ ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗುಣ ಇವಳಿಗೆ ಬರುವ ಹಾಗ್ಗಿಲ್ಲ . . . . ಹೌದು, ಫಕ್ತ ಇರುವುದೇ ತಾಯಿ ಜತೆಯಲ್ಲೇ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವಳಜ್ಜಿಯ ಉಪದೇಶ ಬೇರೆ . . . . ಬಂದನಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಅಭಿಮನ್ಯು ? . . .

(ಲಚ್ಚಣ್ಣನು ಬರುವನು.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಯಾರೋ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ನೀನು ಇದ್ದಿಯೆ ಎಂತ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ನೋಡಿಬರುತ್ತೇನೆ ಅಂದೆ. 'ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಲೇ? . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ಯಾರು, ಯಾರದು?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಉದ್ದುದ್ದಕ್ಕೆ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ, ಅಪ್ಪ, ನಿತ್ಯ ಊರಿಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಣುಗುಹಾಕುತ್ತಾರೆ . . . . ಅವರು.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಯಾರು? ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯನೋ, ಬರಲಿ . . . . ಬರಲಿ . . . . ಕರೆದುಕೊಂಡು ತಾ . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—'ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೋ ಅಪ್ಪ' ಅಂದಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಅವರ ಸಂಗಡ, ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೌತೆಕಾಯಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನಲ್ಲ ಅವನು ಬಂದಿದ್ದ . . . . ಅದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಅಂದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ನನ್ನ ಮಗು ಅಂದರೆ ಮಗು. ಆ ಕಳ್ಳ ಉಗ್ರಾಣಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಇದೇನು ಅವನಪ್ಪನ ಉಗ್ರಾಣ ಅಂತ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.

(ದೂರದಿಂದ ಯಾರೊ ಬರುವರು.)

ಅದ್ಯಾರಪ್ಪ, ದೋಂಟಿಕಾಲಿನವರು. ನೀನು ಆ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವೋ . . . . ಹೋಗು, ಬಾಗಿಲು ಹಾಕು, ನಡಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯನಲ್ಲವೇ? ಅವರು ಬರಲಿ . . . . ನೀನು ಹೊರಗೆ ಆಡುತ್ತಿರು ಏನು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಆಯ್ತು . . . . ಆಡುವುದಂತೆ. ಒಂದು ಪೀಪಿರಿ ತಂದು ಕೊಡು ಅಂದರೆ ಕೋಡುತ್ತೇನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸುಳ್ಳೇ ಹೇಳುವುದು. ನನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ತಂದುಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾನಿನ್ನು ಶಾಲೆಗೇ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಹೋಗು ಲಚ್ಚಣ್ಣ, ಮುಂದಿನ ಸಂತೆ ದಿನ ಖಂಡಿತ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ದೇವರಾಣೆ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಆಣೆಗೀಣೆ ಹಾಕಬಾರದು, ಹೋಗು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಹಾಗಾದರೆ—ಸುಳ್ಳೇ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಸುಳ್ಳು ಹ್ಯಾಗೆ? ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಓದ ಲಿಲ್ಲವೋ—'ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಆಣೆಯಿಡುತಲಿ ರೀತಿಗೆಡಲು ಅಯೋಗ್ಯನು' . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಒಳ್ಳೇ ಪುಸ್ತಕ ಸಿಕ್ಕಿತು ನಿನಗೆ. ನನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ತಂದು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಊಟ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ಆಯಿತು, ಹೋಗು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಕ್ಕನಿಗೊಂದು.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅವಳೇನು ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಮಾಣಿಯೇ ಪೀಪಿರಿ ಊದುತ್ತ ಕುಳಿತಿರಲಿಕ್ಕೆ. ಹೋಗು, ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಬಂದರು. ನೀನು ಹೊರಗೇ ಇದ್ದು ಬಿಡು ಏನು.

(ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಬರುವರು. ಸ್ವಾಗತವಾಗುವುದು.)

ಬನ್ನಿ, ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ, ನಾನು ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಈಗಷ್ಟೇ ಹಿತ್ತಿಲ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕಾಲು ಇಳಿಸಿದನಷ್ಟೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—(ಓಡಿ ಬಂದು) ಲಚ್ಚಣ್ಣ, ನನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ಕೇಳಿದೆಯಾ? ಇವತ್ತು ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಮುಳ್ಕ ಮತ್ತು ಪಾಯಸ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಹೌದೇ, ಥ ಥ ಥ ಥೈಯ್ಯ . . . . ಮುಳ್ಕ, ಪಾಯಸವೇ . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಪೀಪಿರಿ ಕೇಳುತ್ತಿಯಾ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಕೇಳಿಯಾಯಿತು. ಅಪ್ಪಯ್ಯ ನನಗೊಂದು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರಂತೆ; 'ನಿನಗೇಕೆ, ನೀನೇನು ಮಾಣಿಯೇ' ಅಂದರು.

(ರುಕ್ಮಿಣಿ ಮುಖ ಸಪ್ಪಗಾಗುವುದು.)

ನೀ ಸುಮ್ಮನಿರು ಅಕ್ಕ. ನನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಏನು.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಿನಗೆ? . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನನ್ನದು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು ಎಂತ ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿ—ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಮುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

(ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಒಳಗಿನಿಂದ 'ರುಕ್ಮಿಣೀ' ಎಂದು ಗೌರಮ್ಮನು ಕರೆಯುವಳು.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಏ ಕಿವುಡೀ, ಅಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಕರೆಯುವುದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಓಡು, ಓಡು . . . . ಅಮ್ಮ ಕರೆಯುತ್ತಾಳಂತೆ . . . .

(ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಓಡುವಳು.)

ಅಕ್ಕನ ಮುಳ್ಳ ಎಲ್ಲ ನನಗೆ, ನನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ಅವಳಿಗೆ . . . . ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಪೀಪಿರಿ ಕಂಡರೆ? ಪೀಪಿರಿ ಕಂಡರೆ . . . . ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಪೀಪಿರಿ ಬೇಡವೋ? (ತೆರಳುವನು.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಏನು ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಬಾಯಾರಿಕೆ ಗೀಯಾರಿಗೆ ಏನು ಬೇಡವೋ?

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲೇ ಬಂದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬೆಲ್ಲ ಬೇಕು.

ಸುಬ್ರಾಯ—(ಎದ್ದು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ) ನೀರು ತರುವ. (ಹೋಗಿ ಮರಳುವರು.) ನೀರು ತಂದೆನು. ಬೆಲ್ಲದ ಪಾತ್ರೆ ಕವುಚಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. 'ಈ ಹೆಂಗಸರ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಹೀಗೆ. ಮೊನ್ನೆ ಶನಿವಾರ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಏನೇನು ಬೇಕು' ಎಂದರೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದವರ ಮುಂದೆ ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಗೆಯುವ ಹಾಗೆ 'ಇಲ್ಲ' ಅನುತ್ತಾಳೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಅದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಏನು ಮರ್ಯಾದೆ? ಸಂಸಾರ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಇರುತ್ತೆಯೆ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಹಾ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯಾದರೂ ತರಿಸುವ ಅನ್ನುವುದರೊಳಗೆ ನೀವು ನೀರು ಕುಡಿದಾಯಿತು. ಇರಲಿ . . . . ಏನು ಬಂದಿರಿ? ಏನು ವಿಶೇಷ?

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ-ಮತ್ತೇನಲ್ಲ, ರೂಪಾಯಿಯೇನೋ ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಿರಾ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದರೂ ವಸೂಲಿ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಊರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಪಾರವೂ ಹಾಗಾಗೇ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಡಿಕೆಗೆ ಧಾರಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಶನಿವಾರದೊಳಗೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಮಾನಹೋದೀತು. ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನು ಬೇಕು ಅದನ್ನು ಮಾಡುವ. ತಕ್ಕ ಭದ್ರತೆಗಿದ್ರತೆಗೆ ಏನು ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಹಾಗೆ ಬರೆದುಕೊಡುವ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಆಯಿತು ನೋಡುವ, ಏನಾದರೂ ಆಗುತ್ತೆಯೇ ಎಂದು. ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನುವಾಗ ಕೈಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ನಮ್ಮ ಪಟೇಲರಿಂದ ಒಂದು ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಹಳೆ ಬಾಕಿ ಬರುವುದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಿಕ್ಕೀತು. ಸಿಕ್ಕೀತು.

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಅವರಿಗೆ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಎಲ್ಲೊ ೨೦೦೦ ಸಿಕ್ಕಿತಂತೆ. ನಾನು ಅಂದರೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ? ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಮಾರಾಮಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಮನೆ ನಾಯಿಯಾದ ಅಂದರೆ ಯಾರು ಏನೆಂದಾರು?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಇರಲಿ, ಅದೊಂದು ಕೆಲಸ ಆದರಾಯಿತಲ್ಲ. ಏಳಲೇ? ಹೊತ್ತು ಬೈಸಾರಿ ಆಗುತ್ತ ಬಂದರೂ ಸ್ನಾನ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನು. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರಲೇ?

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಅದಿರಲಿ, ಸುಬ್ರಾಯರೇ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಏನದು?

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಬರುವುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಒಂದು ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಪಾಯಸ ಮಾಡುವ ಅಂತ ಅವಳು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣದು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮರ ಅಂದರೆ ಮರವೇ ಸೈ ಈ ವರುಷ. ಏನೋ ಇಷ್ಟು ವರುಷ, ಹಣ್ಣಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದೊಂದು ಮಿಡಿಯಾದರೂ ಕೇಳಿದವರ ಕೈಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗಿತ್ತು. ಈ ವರುಷ ಒಂದು ಮಿಡಿಯಾಗಬೇಕೆ? ಕಳೆದ ವರುಷ ಒಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನಿಗೆ ಒಂದು ಕಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಹೀಗಾಗಿದೆ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಅದರ 'ಗೂಕು' ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಆ ನಾಗಪ್ಪ ಸೆಟ್ರ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಕಂಡ ನೆನಪು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಸಿಕ್ಕಿತೇ? ಹ್ಯಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೂ ನಡೆದೇ ಬಿಡುವುದು.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ತೊಳೆ ಒಂದು ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎಂಟು ದಿನಗಳಿಂದ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಂಟರು ಅಂದರೆ ಬಂದರದ ಭಂಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಣ ತಿರುಗಿದ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿ ತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ, ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಎಲ್ಲ ಉಳಿಯುವುದುಂಟೇ?

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಅದು ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿಯೋ! ಹಾಗಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಪರಮಾನ್ನ ಆದ ಹಾಗೇ ಸರಿ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ನಿಮಗೆ ಮರುಳು, ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಿಗೆ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣೇ ಬೇಕೇ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಲ್ಲಗಿಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಗರಗಸದ ಹುಡಿಯಿಂದ ಪಾಯಸಮಾಡಿದರೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ—ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ. ಹಲಸಿನ ಬದಲಿಗೆ, ಹೆಸರು ಪಾಯಸಮಾಡುವುದು.

ಸುಬ್ರಾಯ—ದೇಹಕ್ಕೂ ತಂಪು. ಒಳ್ಳೇ ಉಪ್ಪೂರು ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಕೈಮುರಿಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಐತಾಳರಲ್ಲವೋ ಬರುವುದು? ಐತಾಳರಿಗೆ ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಆಯಿತು ಹೋಗಿ, ನನಗೂ ಹೊತ್ತಾಯಿತು . . . .

ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ-ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೆನಪಿರಲಿ . . . . (ತೆರಳುವರು)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಮಾಣೀ, ಲಚ್ಚಣ್ಣ! . . . .

(ಕೋ . . . . ಎಂದು ಲಚ್ಚಣ್ಣ ಹೊರಗಿಂದ ಕೂಗುವನು.)

ರುಕ್ಮಿಣಿ ಕಿವಿಯೆಷ್ಟು ಬೊಡ್ಡೋ, ಅಷ್ಟು ಚುರುಕು ನಮ್ಮ ಲಚ್ಚನ ಕಿವಿ. ಬಂದೆಯಾ ಪುಟ್ಟ? ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಹೊರಗಿನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಬಿಡು ಏನು. ನಾನು ಮೀಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—(ಬಂದು) ನಾನೂ ಕೆರೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ದಿನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕುವುದು? ಬೇಡ. ಇಲ್ಲಿರು. ಯಾರಾದರೂ ಬಂದಾರು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಪೀಪಿರಿ!

ಸುಬ್ರಾಯ—ಪೀಪಿರಿ ತರುತ್ತೇನಪ್ಪ . . . . ಸುಬ್ರಾಯ ದೇವರ ಜಾತ್ರೆಯೂ ಹತ್ತಿರ ಬಂತು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಶನಿವಾರ ಸಂತೆಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಈಗ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಅನ್ನುತ್ತೀಯಾ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಫಕ್ಕನೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದರೆ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಎಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ. ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕೆಂಪ ಗಿನ ಮಣಿ ಸರಕಿನ ಸಾಹಿಬನ ಹತ್ತಿರ ತುಂಬಾ ಪೀಪಿರಿ ಇದೆ. ನಾನೇ ಸಂತೆಗೆ ಬಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ . . . ,

ಸುಬ್ರಾಯ—ಆಗಲಿ, ಈಗ ಹೋಗು. ಅಬ್ಬ! ನಮ್ಮ ಲಚ್ಚನ ಹಟ ಅಂದರೆ ಹಟ. ಕುರುಡ ಹಿಡಿದದ್ದೇ ಬಡತಿಗೆ! (ಹೋಗುತ್ತಾ) ಆದರೂ ಹಟಬೇಕು. ಹಟ ಇಲ್ಲದಿದ್ದವರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತೆ? (ತೆರಳುವನು.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕ . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—(ಓಡಿ ಬಂದು) ಕರೆದಿಯೋ ಲಚ್ಚಣ್ಣ? . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಈಗ, ಈಗ . . . . ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಪೀಪಿರಿ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದರು . . . . ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ತರಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ಕಂಡರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಬೇಡ, ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ. ಭಾರೀ . . . . ಇವನು! ಪೀಪಿರಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಈಗ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಕಂಡರೆ ಅಂತ ಹೆದರಿಸುತ್ತಾನೆ . . . . ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ಬೇಡ ಏನು ಬೇಡ . . . . ನಿನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ನಿನಗೆ . . . . ನನ್ನ ಮುಳ್ಕ ನನಗೆ. ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಆ ದಿನ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ತಂಬಿಟ್ಟಿನ ಉಂಡೆ ನನಗೆ ಕೊಡು . . . . ನನ್ನ ಕರಡಿಗೆ ನನಗೆ ಕೊಡು . . . . ನಾನು ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಕೊಡು!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಹುಂ. ಹಾಗಾದರೆ . . . . ನನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ಬೇಡವೋ ನಿನಗೆ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಿನ್ನ ಪೀಪಿರಿ! ಬಂದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಅದು. ಅಪ್ಪಯ್ಯ ತರುವುದು ಸುಳ್ಳೇ. ಕಳೆದ ಸಂತೆಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲವೇ? ತಂದರೇ? ಅದರ ಮೊದಲಿನ ಸಂತೆಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ ಅಂದರಲ್ಲ? ತಂದರೇನು? ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳುವುದು. ನಿನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ನಂಬಿ ನನ್ನ ಮುಳ್ಕ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಪೀಪಿರಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ? . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನನಗೆ ಅಮ್ಮ ಪೀಪಿರಿ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಮ್ಮ ಪೀಪಿರಿ ತರುವುದು ಸುಳ್ಳೇ. ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ದುಡ್ಡು ಉಂಟೇ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಸುಮಾರು ದುಡ್ಡಿದೆ. ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾಗಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಸುಳ್ಳೇ, ನಾಗಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಚಿನ್ನ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಚಿನ್ನ ಮಾರುತ್ತಾಳೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಮಾರಿದರೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅಮ್ಮ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾಳೆ . . . . ನೀನು ಹೋಗು. ನಿನಗೆ, ಅಮ್ಮ ಪೀಪಿರಿ ತಂದುಕೊಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀ . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ ನನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ತಂದು ಕೊಡುವುದು ನಿನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—(ಅಣಕಿಸುತ್ತಾ) ಹೌದು, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನೀನು ಅಣಕಿಸುವುದು ಬೇಡ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನೀನು ಅಣಕಿಸುವುದು ಬೇಡ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು!

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸುದ್ದಿ ಬೇಡ ....

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸುದ್ದಿ ಬೇಡ ....

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನೀನು ಅಣಕಿಸಿದರೆ ನೋಡು .... (ಎಂದು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವನು. ಅಕ್ಕನು ಇವನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಳು. ತಾನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುವನು) ಅಮ್ಮಾ! ಇಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದಳು! ...

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಮೊದಲು ನೀನಲ್ಲವೋ ಹೊಡೆದದ್ದು?

(ಗೌರಮ್ಮ ಒಳಗಿನಿಂದ 'ರುಕ್ಮಿಣಿ—ರುಕ್ಮಿಣಿ' ಎಂದು ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಕರೆಯುವಳು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಧಾವಿಸುವಳು. ಲಚ್ಚಣ್ಣನು ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಲಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭಂಗಾರಮ್ಮ ಬರುವಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು—)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಈ ಭಂಗಾರಿ ಯಾವ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಬಂದಳು? ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಚಾವಡಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಲೇ ಇಲ್ಲವೇ? .... ಬಂಗಾರಿ, ಬಂಗಾರಿ .... ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಇಲ್ಲ, ಮಿಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ....

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಕೆರೆಗೆ ಹೋದರೇ? ಅಮ್ಮ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು .... ಹ್ಯಾಗಿದ್ದೀ ಪುಟ್ಟು? ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ ನಾ ಬಂದೆ ಅಂತ. ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಕು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಮ್ಮ ಒಲೆ ಮುಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ....

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕರೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಆವಳ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಜಗಳವೋ? ಅಕ್ಕನ ಹತ್ತಿರ ಆಗದಪ್ಪ. ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಾರದು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅವಳು ಜೋರಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು.

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಹೌದೋ? . . . . ಜೋರು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಅನ್ನು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನಾನು ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ದೋಸ್ತಿ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಹೋಗು.

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಅವರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು. ನೋಡು, ನನಗೆ ಒಂದು ತುಂಡು ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಅಂದಿದ್ದಾಳೆ ಅಮ್ಮ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಸಾಕು. ನನ್ನ ಗಿಣಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ! ನಮ್ಮ ಲಚ್ಚನಷ್ಟು ಹುಷಾರು ಯಾರು ಇಲ್ಲಪ್ಪ!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಎಲ್ಲ ಚಟ್ಟು! ಅದನ್ನು ಇವತ್ತು ಪಾಯಸ, ಮುಳ್ಕ ಮಾಡಿಯಾಯಿತು . . . .

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಸುಳ್ಳೇ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನನಗೇನು? ನೀನೇ ಹೋಗಿ ನೋಡು. ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಚಾವಡಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಬರಬೇಕು. ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಹೋಗುತ್ತೇನೆ . . . . (ತೆರಳುವನು.)

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಅಮ್ಮಾ! ಅಮ್ಮಾ! (ತುಸು ತಡೆದು) ಗೌರಮ್ಮ! ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಏನೊ ಕೆಲಸ ಇದೆ ಅಂದಿರಲ್ಲ.

ಗೌರಮ್ಮ—(ಬಂದು) ಬಂಗಾರಿ, ಒಟ್ಟು ಮೋಸ ಆಯಿತು. ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಹೌದು. ಆದರೆ ಒಡೆದು ನೋಡುವಾಗ ಹಣ್ಣು ಕೊಳೆತು ಹುಳ ಆಗಿತ್ತು. ಏತಕ್ಕೂ ಬೇಡವೆಂದು ಕಲಗಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಕಿತು. ನಾಳೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಒಂದು ತರುವ ಅಂದರಪ್ಪ ಯಜಮಾನರು. ನಾನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ, ಏನು? ಬಂಗಾರಿ, ಜಾಜಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದೆಯೋ? ತುಂಬ ಬೇಕಾದೀತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅಂಗಣ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಆಗಬೇಡವೇ?

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು. ಮಗು ಅಳುತ್ತದೆ. ಏನಾದರೂ ಹಪ್ಪಳದ ಚೂರುಗೀರು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ತೀನಿ . . . .

ಗೌರಮ್ಮ—ಬಂಗಾರಮ್ಮ, ನಿನ್ನಾಣೆಗೂ ಏನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲಪ್ಪ. ಹಪ್ಪಳ ಈ ವರುಷ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಪಡ್ಚ ಆಯಿತು. ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಚಕ್ಕುಲಿಗಿಕ್ಕಲಿ ಉಂಟು ಅಂದರೆ, ಚೌತಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಏನಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ನೀನು ಜಾಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಬಾ, ಏನು? ಇನ್ನೂ ಅಡಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ, ಹೋಗುತ್ತೇನೆ . . . . (ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು.)

ಬಂಗಾರಮ್ಮ—ಇವರು ಠಕ್ಕು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ. ಲಚ್ಚಣ್ಣ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಏನೋ ಒಳಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಮಳ ಸಹ ಬಂದಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ . . . . ಇಲ್ಲ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತೆ. ಬೇಡುವವರು ಕೊಡಿ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ? (ತೆರಳುವಳು.)

(ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಸದಾಶಿವಯ್ಯನವರು ಬರುವರು. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಲಚ್ಚಣ್ಣ ಇದ್ದಾನೆ.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಮಿಂದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೋ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಅಂತ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಸಾಯಂಕಾಲದ ತನಕ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ—ಏನು ಮಾಡುವುದು ಸದಾಶಿವಯ್ಯ? ಬಂದದ್ದು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಕೆಲಸ ಆಗುವುದು ಹೇಗಿತ್ತೋ. ಆದರೂ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವಿತ್ತು. ಹೋಗುವ ಏಳಿ.

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಿ ಮಹಾರಾಯ, ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ನೀರಾದರೂ ಕೇಳಿ ಕುಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ. ಮಗು, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ನೀರು ತರುತ್ತೀಯಾ?

(ಹುಡುಗನು ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ—ಹೌದೋ ಸದಾಶಿವಯ್ಯ, ಏನು ವಿಶೇಷ ಇವತ್ತು? ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಮುಳ್ಕದ ಪರಿಮಳ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ನಿನಗೆ ಭ್ರಮೆ. ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಾಯಿತು.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ—ಎಲ್ಲಿ ಮುಗಿದರೂ ನಮ್ಮ ಸುಬ್ರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವುದಂತಿಲ್ಲ. ಮರ ಉಂಟು ಅವರಿಗೆ ಒಂದೆ ರಡೊ? . . . . ನಿಜಕ್ಕೂ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನದೇ ಪರಿಮಳ. ಈ ವರುಷ ಇಡೀ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ಒಂದು ತೊಳೆಯ ರುಚಿನೋಡಲಿಲ್ಲ ನಾನು.

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ನನ್ನ ಮೂಗಿಗೆ ಶೀತವಾಗಿ, ಪರಿಮಳವೂ ಇಲ್ಲ, ವಾಸನೆಯೂ ಇಲ್ಲ . . . .

(ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸುಬ್ರಾಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಇದೇನಪ್ಪ, ಎರಡೆರಡು ಅರಿಷ್ಟಗಳು ಮನೆ ಜಗು ಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾವೆ! ಅತ್ತಲಾಗಿ ಪಠೇಲರೂ ಇಲ್ಲ . . . . ಇವು ಯಾಕೆ ಬಂದುವಪ್ಪ.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ—ಏನು ಸುಬ್ರಾಯರೇ, ಅಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಮುಳ್ಕ ಮಾಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏನು ವಿಶೇಷ ಇವತ್ತು? ಅಗ್ಗಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ!

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದದ್ದು ಸಂತೋಷವೇ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ಈ ವರುಷ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆಯದೆ ಹೋದ.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ—ಛೇ, ಪರಿಮಳ ಬರುತ್ತದೆ!

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅದು ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಹಣ್ಣಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ಹಣ್ಣಿನ ಪರಿಮಳ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ . . . .

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ಹಾಗೆಂದರೆ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ನಮ್ಮ ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾಡು ಹಿಂಡಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಕಡಂಬಳ ಹಾವು ಇದೆ. ಅದರ ಪರಿಮಳ ಇದು. 'ಕೆಲವರ ಮೂಗಿಗೆ ಹುರಿದ ಹಪ್ಪಳ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಂಬೋಡೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಮುಳ್ಕ'-ಅಂತ ಕಾಸೂ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ಔತನ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ಸೀತಾರಾಮು, ಒಳ್ಳೇ ಮೂಗು ನಿನ್ನದು. ಹೋಗೋಣ . . . . ನೀರು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ! ಇಲ್ಲ, ತಂದನಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಲಚ್ಚಣ್ಣ ಅಂದರೆ ತೇಟು ಮರಿಚಿಟಕ.

ಸುಬ್ರಾಯ—(ಬರೇ ನೀರನ್ನು ಕಂಡವರಂತೆ) ಲಚ್ಚ, ಬೆಲ್ಲ ತರಲೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಮ್ಮ ಅಂಗಣ ಸಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ!

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ಇರಲಿ, ಬೆಲ್ಲಗಿಲ್ಲ ಏನು ಬೇಡ, ಹೊತ್ತಾಯಿತು. (ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತ) ಹೌದೋ ಸುಬ್ರಾಯರೇ, ನಿಮಗೆ—ನಮ್ಮ ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಏನು ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ? ಏನೋ ಹಣ ಹಣ ಅಂತ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಕೆ, ಏನು, ಎಂಬುದೇನು ತಿಳಿಯಿತೋ? . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ಯಾರು ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯನೇ? ಅವನಿಗೇಕೆ ಹಣ?

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ನಿಮಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅವನನ್ನು ಕಾಣದೆ ತಿಂಗಳು ಒಂದಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಏನು ಕೋರ್ಟು ಗೀರ್ಟು ಲೇವಾದೇವಿ ಮೇಲಿದ್ದಾನೋ . . . . ನಿಮಗೆ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು? . . . .

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ—ಪಟೇಲರು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ಬಡಿತ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಹಣ ೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ನಾಳೆ ಶುಕ್ರವಾರದೊಳಗೆ ಕಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಗಂಟೇ ಮುಣುಗುವುದಂತೆ! ಅದು ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಛಲ.

ಸುಬ್ರಾಯ— ನಮ್ಮ ಪಟೇಲರು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲಪ್ಪ. ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಬಿಡುಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ . . . . ಯಾರಿಗೆ ಜಯವೋ, ಯಾರಿಗೆ ಅಪಜಯವೋ! ಆಗಲಿ . . . . ಆಗಲಿ . . . . ಏನು ಎದ್ದಿರಾ? . . . . ಊಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ . . . . ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೂ ಮೈ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲದೆ ಅಡುಗೆ ಒಲೆ ಮುಂದೆ ನಾನೇ ಆಗಾಗ ಸುಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ . . . . ಹೋಗಿರಿ, ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮನೆಗಾದರೂ ಹೋಗಿ ಊಟಮಾಡಿ . . . . (ಒಳಕ್ಕೆ ತೆರಳುವರು)

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ— ಸುಬ್ರಾಯರಿಗೂ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಇನ್ನು ಯಾರ ಮುಖಾಂತರ ಅವನು ಕಟಿಪಿಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನಂತೆ? ಬಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರಬೇಕು ಅಂದರು ಪಟೇಲರು. ಹೋಗುವ.

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ— ಹೋಗುವ. ಬಂದದ್ದು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಮುಳ್ಳವೂ ಇಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ— ಅದರ ಪರಿಮಳ ಯಾವಾಗ ಬಂದರೂ ಸಿಗುತ್ತದಲ್ಲ! . . . . ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಶಯವೇ. ಒಳಗೆ ಜೋರಿನ ಒಗ್ಗರಣೆ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿತು.

ಸದಾಶಿವಯ್ಯ— ಮನೆಯೆಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಒಗ್ಗರಣೆ ಕಾಯಿಸದೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೋ? (ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುವರು)

ಸುಬ್ರಾಯ—(ತಿರುಗಿ ಬಂದು) ಅರೇ, ಪಟೇಲರು ಏನು ಇನ್ನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ? ಗೌರಿ! ಅಡುಗೆಯೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತೇ? ಹೇಗೆ?

ಗೌರಮ್ಮ—(ಬಂದು) ಒಳಗಿನ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆ ಇಲ್ಲ. ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೀರಾ?

ಸುಬ್ರಾಯ—ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದವನೇ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ದಣಿಸಿದರೇ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ . . . . ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹಪ್ಪುಗಳು ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾಯಬೇಕೋ! . . . . (ತೆರಳುವನು.)

(ಗೌರಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು. ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಹೊರಗೆ ಬರುವಳು. ಲಚ್ಚಣ್ಣಗೆ ಬಾಯಿನೀರು ಬರಲು ತೊಡಗುವುದು.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ತಾನು ಒಬ್ಬಳೇ ತಿನ್ನುವುದು. ನನಗೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೋಡುತ್ತೇನೆ ನೋಡು! . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಇದು ನನಗೆ ಅಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟದ್ದು. ಬಿಸೀ ಮುಳ್ಕ!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಮುಳ್ಕವಾದರೆ ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ನಾನೀಗ ಕೇಳಿ ತರುತ್ತೇನೆ, ನೋಡು.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅಮ್ಮ ಈಗ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಮೀಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅವಳು ಬರುವುದರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಣಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ತಣಿದ ಮುಳ್ಕ! ಬಿಸಿ ಮುಳ್ಕ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ! . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನನಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ? ಬೇಡ, ಹೋಗು. ಒಬ್ಬರೇ ಏನಾದರೂ ತಿಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ . . . .

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವಾದರೆ ಗಜ್ಜಿಗನ ಕಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನನ್ನ ಗಜ್ಜಿಗ ನೀನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು . . . . ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯವಳಲ್ಲವೋ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನೀನು ನನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನಾನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂತ ಹೇಳಿದೆನೇ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಾನು ಮುಳ್ಕ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂತ ಹೇಳಿದೆನೇ? .... ನಿನಗೆಂತಲೇ ತಂದುದು. ಅಮ್ಮ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ! ಯಾರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಡ! ....

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—(ತಿನ್ನುತ್ತ) ಖಂಡಿತ ನನ್ನ ಪೀಪಿರಿ ನಿನಗೆ. ಅಕ್ಕ ... ಅಕ್ಕ .... ಯಾಕೆ ಇವತ್ತು ಮುಳ್ಕ ಮಾಡಿದ್ದು? ಹಣ್ಣನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ತಿನ್ನಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಮ್ಮ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಇವತ್ತು ಯಾರೋ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಯಸ, ಮುಳ್ಕ, ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿದ್ದು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಈಗ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರಿಗೋ? ನಮಗಲ್ಲ! ....

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಮಗೂ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಅಮ್ಮ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅವರೇ ಎಲ್ಲ ತಿಂದು ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟರೆ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕದ್ದು ತಂದದ್ದು.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಇನ್ನು ಕದ್ದಿಟ್ಟಿದ್ದಿಯಾ?

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಇಲ್ಲ, ಅಮ್ಮ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದ್ದೇ ಸ್ವಲ್ಪ. ಇದು ಬಂಗಾರಿಗೆ ಅಂತ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರಿಗೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇರಿಸಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕೈ ತೊಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನಾನು ನಾಲ್ಕನ್ನು ತೆಗೆದೆ.

(ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕದ ಬಡಿಯುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಬರುವುದು.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಯಾರೋ ಬಂದರಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ಏನೊ—

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅವರೇಯೇ? ನಮ್ಮ ಮುಳ್ಕ ಎಲ್ಲ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಾನು ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ.

(ಓಡುವಳು)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಬೇಡ, ಅವರು ಹೋಗಲಿ ಹಾಗೆ. ಇವಳು ಓಡಿ ಹೋಗಿಯಾಯಿತು. (ತಾನೂ ತುಸು ದೂರ ಓಡಿ, ಅಕ್ಕನು ಪಟೇಲರ ಸಂಗಡ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು) ಇವಳು ಎಲ್ಲ ಮೋಸ ಮಾಡಿದಳು. ಅವರು ಬರುವುದೇ ಬೇಡವಿತ್ತು. ಅಬ್ಬಾ, ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯೆ! ಇವರು ಒಂದು ಚೂರು ಇಡುವುದಿಲ್ಲ!

ಅಚ್ಯುತರಾಯರು—(ಪಟೇಲರು)—ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನೇ ಅದು? ಏನು ಮರಿ, ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಯೇ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೇ ಎದ್ದು ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಅಚ್ಯುತರಾಯರು—ಈ ಹೊತ್ತು ಶನಿವಾರ ಸಂತೆ ಎಂದು ಹೋದರೇ? ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟರೇನು? ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಸಂಜೆಯ ಹೊರತು ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಅಚ್ಯುತರಾಯರು—ಏ ಸುಬ್ರಾಯರೇ, ಒಟ್ಟು ಮೋಸ ಕೊಟ್ಟಿರಲ್ಲ! ಹಾಗಾದರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಹೇಳು ಮಗು, ನಾನು ಬಂದು ಹೋದೆ ಎಂದು. (ಹೋಗುವರು.)

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಆಗಲಿ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಬೇಡ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ . . . . ಲಚ್ಚಣ್ಣ, ಹೋದರು! ಹೊರಟು ಹೋದರೇ ಹೋದರು!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅವರು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೇ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಯಸ ಆಗುತಿತ್ತು.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಐನೂರು ಸಾವಿರ ಮುಳ್ಳ ಹಿಡಿದೀತು!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಓಡಿಸಿದೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ! . . . . ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಬಂದರು..

(ಸುಬ್ರಾಯರ ಆಗಮನ.)

ಸುಬ್ರಾಯ—ಮಾಣಿ, ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೊ ಈಗ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಆಗ ಇಬ್ಬರು ಬಂದರಲ್ಲ ಅವರೇ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಅವರಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ಡೊಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆಯವರು. ದಪ್ಪನಾಗಿ ಗಲ್ಲಮೀಸೆಯಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಕಾಯಿಸುತ್ತಾರಪ್ಪ ಇವರು? ಕಾಯದೆ ಉಪಾಯವಿದೆಯೇ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅವರೇ! ಅವರು ಈಗ ಬಂದುಹೋದರು.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಬಂದು ಹೋದರೇ ಪಟೇಲ ಅಚ್ಯುತಯ್ಯ? ಬಂದು ಹೋದರೇ? ಯಾಕೆ ಹೋದರಂತೆ? ನಾನಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ಹೇಳ ಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ—ನಾನು ಇಲ್ಲ ಅಂದುಬಿಟ್ಟರೇ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—(ಅತ್ತಿತ್ತ ಕಂಡು) ಅಲ್ಲ . . . . ಎಂಥದೋ ಶನಿವಾರ ಸಂತೆ, ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ, ಈ ಹೊತ್ತು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂತ ಹೇಳಿ ಹೋದರು.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯಿತು? ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಕರೆ ನೋಡುವ! . . . .

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಸುಮಾರು ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಅವರು ಹೋಗಿ. ಮೋಟರು ಹತ್ತಿ 'ಪಾರು'! . . . ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಈ ಹೊತ್ತು ಸಂತೆಯಂತೆ. ನನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ತರುವುದಿಲ್ಲವೋ? . . . .

ಸುಬ್ರಾಯ—ಪೀಪಿರಿ ಹಾಳಾಯಿತು, ಸುಮ್ಮನಿರು. ಸಂತೆ ಯಲ್ಲ—ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲವೋ?

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಇವತ್ತು ಶನಿವಾರ ಹೌದಂತೆ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಸುಮ್ಮನಿರು. ಈ ಶನಿವಾರ ಸಂತೆ ಆಗುವು ದಿಲ್ಲಂತೆ . . . . ಈ ಅಚ್ಯುತರಾಯರು ಐನಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಕೊಟ್ಟರಲ್ಲ!

ರುಕ್ಮಿಣಿ—(ಒಳಗೆ ಹೋದವಳು ಬಂದು) ಊಟಕ್ಕೆ ಆಯಿತೆಂದಳು ಅಮ್ಮ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಪಾಯಸ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆ, ಹೋಗುವ.

ಸುಬ್ರಾಯ—ಪಾಯಸ ಕಲಗಚ್ಚಿಗೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು!

ಲಚ್ಚಣ್ಣ-(ಅಕ್ಕನೊಡನೆ) ಅಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೆ ಜೋರು ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿದೆ.

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಪೀಪಿರಿ ಇಲ್ಲ.

ಲಚ್ಚಣ್ಣ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೇಳುವುದು ಸುಳ್ಳೇ!

ರುಕ್ಮಿಣಿ—ಬಾ, ಮುಳ್ಕ ತಿನ್ನುವ ಬಾ!

(ಮಕ್ಕಳು ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸುವರು.)

ಸರಸ್ವತೀ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮಂಗಳೂರು.